

Po časopisech.

Východiskové bilance.

I.

Vládní nařízení Sb. č. 5/1944 z 29. XII. 1943 upravuje velmi stručně povinnost protokolovaných obchodníků, předložit současně s přiznáním k všeobecné a zvláštní výdělkové dani za kalendářní rok 1943 východiskovou bilanci k 1. I. 1943. Při tom umožňuje nové ocenění za určitých podmínek a pamatuje i na amnestii. Je to tedy druhá cesta amnestie vedle možnosti, poskytnuté vlád. nařízením Sb. č. 410/1942 o dani z majetku.

Velkou důležitost má právě ustanovení o novém oceňování aktiv, neboť aktiva, vedená v bilanci a nově oceněná, budou základem daňových odpisů i kalkulace, směrodatné pro cenový úřad.

Podrobně jsou tyto otázky probrány v článku Dra Harolda Rasche v Prager Archivu č. 6/1944 pod názvem »Die Bewertung der Vorräte in der Eröffnungsbilanz«.

Tento článek, na který pro jeho důležitost upozorňujeme, je již v soulahu s výnosem ministerstva financí z 8. VI. 1944, č. j. 49.000/44-III/2.

1. Zdůrazňuje se v něm, že dosud nebylo u nás předepsáno, aby zásoby byly oceňovány tak, aby v ocenění byly zahrnuty i všeobecné výrobní náklady (Fertigungs-Gemeinkosten). Nyní od 1. I. 1943 mohou podniky i u starých zásob ocenění opravit tím, že tyto »Fertigungs-Gemeinkosten«, které zmizely na účtách ztráty a zisku, budou aktivovat zvýšením ocenění, čímž dojde k odstranění tichých rezerv. Pro budoucnost pak stává ovšem povinnost, tyto »Fertigungs-Gemeinkosten« vždy aktivovat. Pokud tedy v tomto směru obsahovaly bilance tiché rezervy, mohou nyní být učiněny zřejmými.

2. Odpisy z hrubé inventurní ceny u polotovarů a hotových výrobků s ohledem na zvláštní výrobní nebo prodejní riziko obchodního odvětví byly v mnohých oborech také důvodem pro vznik tichých rezerv, pokud skutečné riziko přesahovaly. Nyní

mají podniky možnost také tyto tiché rezervy učiniti zřejmými novým oceněním.

3. Podceňování při inventurách vůbec bylo také důvodem vzniku tichých rezerv, které nyní mohou vyjít najevo. Pokud ovšem tiché rezervy vznikly odpisy v letech 1940—1942, musí být daňová přiznání za tato léta opravena a zkrácené daně doplacený.

II.

Již v komentáři, uveřejněném v »Nových zákonech a nařízeních«, vykládá Dr. František Kopelent u § 2, jednajícím o novém ocenění, že pod slovem »majetkové předměty« v § 2, odst. 2—4 se rozumí nejen součástí ukládacího kapitálu, ale i oběživý kapitál (polotovary, hotové výrobky a pohledávky). To je důležité proto, že pokud tyto předměty byly opatřeny před 15. březnem 1939, mohou být nadhodnoceny jen tak, aby se tím neparalysovaly řádné a mimořádné odpisy berních let 1940 až 1942, tedy hospodářských let 1939 až 1942. Jinak by muselo dojít k dodatečnému zdanění těchto odpisů, technicky tedy k opravě přiznání za uvedená léta a zaplacení daní.

Opačný výklad zastával Dr. Karel Wagner v článku »Oceňování předmětů oběžného majetku ve východiskových bilancích«, uveřejněném v »Účetních listech« č. 13/1944 z 10. III. 1944 a prakticky i Dr. Vlasta Stoklásková v článku »Nové ocenění podle § 2, odst. 3 vl. nař. o východiskových bilancích«, uveřejněném v »Daňové a bilanční revui« č. 3/1944.

Výnosem ministerstva financí z 8. VI. 1944, č. j. 49.000/44-III/2 je tato otázka nyní vyjasněna ve prospěch výkladu Kopelentova.

III.

Po stránce praktické ještě uvádíme:

1. Nikde není předepsáno, že by ocenění pro daň z majetku muselo být souhlasné s oceněním ve východiskové bilanci. Je tedy docela možné, že

a) buďto zůstanou hodnoty bilanční nezměněny přes to, že v přiznání k dani z majetku byly majetkové předměty oceněny odchylně;

b) nebo v bilanci k 1. I. 1943 bude provedeno nové ocenění aktiv i pasiv, avšak opět odchylně od ocenění, provedeného v přiznání k dani z majetku.

Příčina je v tom, že pro daň z majetku jsou směrodatné oceňovací předpisy, vydané fiskem, kdežto v provozním bilancování má poplatník mnohem větší volnost a může se řídit hlavně úvahami soukromohospodářskými.

2. Podle § 5 nařízení o východiskových bilancích je podnik povinen zřídit vázanou pohledávku u Národní banky ve výši 20% »oceňovacího přebytku«. Oceňovacím přebytkem je »přírůstek na ryzím jmění, vyplývající z nového ocenění«. Jestliže tedy podnik ve východiskové bilanci zvýší ocenění na př. oběživého kapitálu (zboží) a současně o tutéž částku sníží na př. ocenění nemovitostí, takže bilančně (per saldo) žádný přebytek nevznikne, odpadá povinnost zřízovati vázanou pohledávku u Národní banky. Může tedy východisková bilance sloužiti také k vnitřní úpravě poměru ocenění jednotlivých součástí aktiv a pasiv. Zejména to bude praktické v poměru mezi nemovitostmi a to-

várním zařízením, neboť nemovitosti jsou odpisovány jen nepatrným procentem nebo vůbec ne (pozemky), strojní zařízení bývá však odpisováno i mimořádně a mnohdy velmi pronikavě. Základ pro odpisy právě u strojního zařízení by měl býti průměřeně vysoký vzhledem k správné kalkulaci a možnosti opatření nových předmětů. Při tom ovšem nelze znova aktivovati odpisy, provedené v hospodářských letech 1939—1942.

3. Tam, kde byly jednotlivé předměty v podniku používané odepsány na nulu, nelze prováděti nové ocenění. Rovněž tak v případech, kdy v bilanci nebyly uvedeny všechny součásti jmění nutně podnikového (betriebsnotwendiges Vermögen), které je nyní nutno aktivovati podle nových daňových předpisů, nelze si vypomoci pouhým oceněním ve východiskové bilanci. V takových případech je nutno do východiskové bilance vpravit tato aktiva cestou »nového přínosu«, takže budou knihována jednak na příslušném věcném kontě a jednak na účtě kapitálu (jako přínos), aby východisková bilance tvořila skutečné východisko nového účtování.

4. Jelikož v praxi se většinou žádá o prodloužení lhůty k podání přiznání k výdělkovým daním, je tím současně zažádáno o prodloužení lhůty k předložení východiskové bilance.

Z právní praxe.

K odevzdání pozůstalosti iure crediti.

Při nepatrných, předlužených pozůstalostech používá praxe vydatné účelného ustanovení § 73 nesp. pat. o přenechání věřitelům na místě placení.

Podle rozhodovacích důvodů rekurzního soudu, jež v rozh. Sb. n. s. č. 9243 nejvyšší soud neshledal zřej-

mě nezákonnými, závisí nepatrnost takové pozůstalosti nejen na výši jmění, nýbrž i na osobních poměrech zůstavitelových. To má patrně význam jen ten, že s hlediska těchto (hospodářských) poměrů má se provést pátrání po pozůstalostním jmění.

Negativně by bylo lze říci, že nepatrná pozůstalost podle § 73 nesp. pat. je zde nezbytně vždy, nestačí-li pozůstalostní jmění ku krytí útrat